

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2019-03-15

Närvarande: F.d. justitieråden Eskil Nord och Lena Moore samt justitierådet Dag Mattsson

Anställningsskyddet förlängs tills arbetstagaren fyllt 69 år

Enligt en lagrådsremiss den 21 februari 2019 har regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1982:80) om anställningsskydd,
2. lag om ändring i lagen (1982:80) om anställningsskydd.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Hanna Svensson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Lagförslag 1

4 och 4 a §§

I nuvarande 33 § andra stycket finns en bestämmelse om att arbetsgivaren på visst sätt ska underrätta arbetstagaren om arbetsgivaren vill att arbetstagaren ska lämna sin anställning i samband med beslut om rätt till hel sjukersättning enligt socialförsäkringsbalken. I remissen föreslås att denna bestämmelse flyttas och läggs som en ny 4 a §. Samtidigt föreslås att en regel i 4 § andra stycket ska utgå. Denna regel handlar om anställningens upphörande och hänvisar till bl.a. 33 § andra stycket.

Det framstår som riktigt att flytta bestämmelsen om underrättelseskyldighet till en ny 4 a §. Som förslaget i övrigt är utformat – med upphävandet av regeln i 4 § andra stycket – kommer det emellertid att saknas en nödvändig bestämmelse om att arbetstagaren också är skyldig att lämna anställningen vid rätt till hel sjukersättning.

Lagrådet föreslår att 4 § andra stycket utformas enligt följande.

Anställningsavtal som gäller tills vidare kan sägas upp av arbetsgivaren eller arbetstagaren för att upphöra efter en viss uppsägningstid. En tidsbegränsad anställning upphör utan föregående uppsägning vid anställningstidens utgång eller när arbetet är slutfört, om inte något annat har avtalats eller följer av 5 a eller 6 §. I 4 a § finns en särskild regel om skyldighet att lämna anställningen i samband med att arbetstagaren får rätt till hel sjukersättning enligt socialförsäkringsbalken.

33 §

Första stycket handlar, liksom 33 a och 33 b §§, om uppsägning medan andra stycket handlar om avskedande. Regleringen blir

tydligare om bestämmelsen om avskedande i andra stycket placeras i en egen paragraf efter 33 b § och betecknas 33 c § (med den följden att remissens 33 c § får betecknas 33 d §).

Övergångsbestämmelserna i lagförslag 1 och 2

Övergångsregleringen i lagförslag 2 ska tillämpas med beaktande av den övergångsreglering som föreskrivs i lagförslag 1. När en övergångsreglering på detta sätt måste läggas ovanpå en annan blir lagstiftningen ofrånkomligen komplicerad, särskilt när det rör sig om ikraftträdanden som ligger så nära varandra i tiden.

Beroende på lagstiftningens karaktär kan det vara lämpligast att en övergångsbestämmelse bara får slå fast vilken grundläggande princip som ska gälla övergångsvis. För lagstiftaren går det ju inte alltid att förutse vilka praktiska och rättsliga frågor som kan uppkomma kring ikraftträdandet; dessa kan många gånger bäst lösas i tillämpningen utifrån den princip som föreskrivs i en mer allmänt hållen övergångsregel.

Enligt Lagrådets mening har den föreslagna övergångsordningen gjorts ändamålsenlig och förutsebar. Lagrådet har bara en lagteknisk synpunkt.

Som utgångspunkt gäller att övergångsbestämmelser till gamla lagar fortsätter att gälla såvida de inte upphävs eller ändras genom ny lag.

När det i punkten 2 i övergångsregleringen till lagförslag 2 bara talas om "paragrafen i den äldre lydelsen" kan en läsare dock lätt få uppfattningen att punkten 2 ska gälla även för de avtal som har ingåtts före den 1 januari 2020, trots vad som sägs i punkten 2 i övergångsregleringen till lagförslag 1. Det finns därför skäl att

klargöra att övergångsregeln i punkten 2 till lagförslag 1 lever vidare för de avtal som har ingåtts före ikraftträdandet av det lagförslaget.

Regleringen blir tydligare om man ersätter "paragrafen i den äldre lydelsen" i punkten 2 i övergångsregleringen till lagförslag 2 med "bestämmelsen i den äldre lydelsen" eller hellre med "äldre föreskrifter", som får anses vara det vedertagna sättet för att ge uttryck för den övergångsprincip som ska tillämpas (jfr punkterna 3–5 i remissens övergångsbestämmelser).